

АНОТАЦІЯ

Гречко О. В. Адміністративно-правовий статус суб'єктів протидії корупції в Україні. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право». Харківський національний університет внутрішніх справ, Харків, 2024.

У дисертації наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукового завдання, яке полягає у визначенні сутності та розкритті особливостей адміністративно-правового статусу суб'єктів протидії корупції в Україні, розробленні пропозицій та рекомендацій, спрямованих на вдосконалення адміністративного законодавства у відповідній сфері. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку висновків, пропозицій та рекомендацій, спрямованих на досягнення поставленої мети, зокрема:

Аргументовано, що корупція є транснаціональним явищем і становить загрозу для всієї світової спільноти. Протидія корупції в різних країнах здійснюється з різною ефективністю і за різними напрямками, але очевидним є те, що необхідна міжнародна антикорупційна стратегія протидії, що матиме різні профілактичні і репресивні заходи.

Встановлено, що одним із факторів ефективної протидії корупції у будь-якій державі є система суб'єктів протидії корупції, яка об'єднує зусилля громадян, громадських організацій та правоохоронних органів. Зазначено, що система суб'єктів протидії корупції в Україні відзначається різноманітністю та взаємодією різних структур.

Суб'єктів протидії корупції в Україні запропоновано класифікувати за різними критеріями, які відображають різні аспекти їхньої ролі та функцій у протидії корупції. Так, за організаційним рівнем суб'єкти протидії корупції поділяються на: 1) центральні органи влади (Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро України, Спеціалізована антикорупційна прокуратура); 2) регіональні та місцеві органи

(регіональні антикорупційні відділи, місцеві органи влади, які мають відділи з питань запобігання корупції). За функціональною спрямованістю суб'єкти системи протидії корупції можуть поділятися на такі, що здійснюють розслідування корупційних правопорушень (наприклад, НАБУ та САП) та такі, що здійснюють здебільшого превентивні заходи й моніторинг (прикладом є НАЗК). За рівнем інституційної залежності суб'єкти протидії корупції прийнято поділяти на незалежні органи, такі як НАБУ, САП, НАЗК, які мають статус незалежних інституцій з правом ведення незалежної діяльності та прийняття рішень, та антикорупційні й правоохоронні органи, які є підзвітними владним структурам.

Зазначається, що серед усіх вітчизняних суб'єктів протидії корупції саме Національне антикорупційне бюро України має найбільш ефективну та результативну модель діяльності, завдяки чому цей орган користується підтримкою з боку громадськості та міжнародних партнерів України.

Охарактеризовано правові засади діяльності суб'єктів протидії корупції в Україні, а також наукові підходи щодо класифікацію таких правових засад. Автором зроблено спробу класифікації правових засад за ступенем юридичної сили. Опрацьовано норми Конституції України, які становлять першочергову правову засаду правоохоронної і антикорупційної діяльності суб'єктів протидії корупції в Україні. Наведено відповідні положення міжнародних договорів, ратифікованих Верховною Радою України, законів України, указів Президента України, постанов Кабінету Міністрів України, наказів міністерств, рішень та наказів українських антикорупційних органів тощо. Акцентовано увагу на наявності цілої низки інших способів класифікації правових засад протидії корупції.

Відзначено, що політичний тиск та недостатньо якісне законодавче забезпечення позначаються на послабленні процесу протидії корупції в Україні через декілька причин, зокрема недостатньо ефективні інституції, політичний тиск, відсутність фінансування та ресурсів, відсутність суспільної підтримки, недостатню міжнародну співпрацю. Стверджується, що з метою підвищення

ефективності діяльності антикорупційних і правоохоронних органів України та усунення вищевказаних недоліків необхідно удосконалювати чинне законодавство, що регулює завдання та функції суб'єктів протидії корупції. Виокремлено ключові аспекти такого удосконалення з огляду на їхній вплив на процес протидії корупції в Україні, зокрема розширення повноважень НАЗК, підвищення прозорості та відкритості у владі, розвиток громадянського суспільства, міжнародне співробітництво.

Вказано на необхідність посилення контролю за діяльністю працівників антикорупційних і правоохоронних органів, а також на важливість підвищення їхньої професійної кваліфікації та етичних стандартів. Зазначається, що забезпечення високої моральної та професійної діяльності працівників в цих сферах має велике значення для відновлення довіри суспільства до органів влади та юридичної системи в цілому.

Наголошено на тому, що дослідження та аналіз завдань і функцій суб'єктів протидії корупції в Україні вкрай важливі, оскільки корупція залишається однією з головних загроз розвитку країни та порушує принципи справедливості, прозорості й рівності. Зазначено, що важливість осмислення сутності завдань та функцій суб'єктів, які беруть участь у протидії корупції, розкривається у єдності таких ключових аспектів: забезпечення ефективності дій; забезпечення прозорості та відкритості; підвищення довіри з боку громадськості; стимулювання економічного розвитку суспільства; підвищення міжнародної репутації; забезпечення єдності науки та практики й вдосконалення законотворчої діяльності.

Сформульовано авторський підхід до визначення завдань суб'єктів протидії корупції, під якими розуміються конкретні дії, спрямовані на запобігання, виявлення та припинення корупційних діянь у різних сферах суспільства, визначені законодавчими актами та конкретизовані статусними положеннями різних установ, організацій, агентств та інших суб'єктів, які беруть участь у протидії корупції.

Здійснено спробу навести деякі спільні та відмінні риси правоохоронних та антикорупційних органів, що дає змогу більш широко поглянути на сутність їхніх завдань і функцій. До спільних рис віднесено власне протидію корупції, законність та обмін інформацією. Обґрунтовано, що відмінні риси між правоохоронними та антикорупційними органами в Україні зводяться до призначення та спрямованості діяльності, проходження професійного відбору, публічної служби, підконтрольності та можливості втручання у повсякденну діяльність.

До завдань суб'єктів протидії корупції в Україні віднесено: запобігання корупції, виявлення і розслідування корупційних правопорушень; до функцій суб'єктів протидії корупції з точки зору загального адміністративного права віднесено контроль та нагляд; проведення антикорупційних розслідувань; просвітницьку діяльність.

Визначено, що наявність чітко окреслених компетенцій та повноважень у законодавстві є ключовою для протидії корупції. Зазначено, що наявність чіткого розподілу ролей (повноважень і компетенцій) між суб'єктами протидії корупції, особливо між спеціалізованими антикорупційними органами, їх взаємодія з традиційними правоохоронними органами загального призначення сприяє ефективному прийняттю рішень. Проаналізовано сутність терміна «компетенція», який вживається у науковій літературі для об'єднання таких понять, як «повноваження», «завдання» та «функції». За допомогою зазначеної категорії окреслюються права та обов'язки того чи іншого суб'єкта у певній сфері, на яку такий суб'єкт має вплив.

Наведено ключові підходи до тлумачення категорії «повноваження», аналіз яких дозволив усвідомити, що категорія «повноваження» вказує на право або дозвіл вчиняти певні дії, які можуть бути надані відповідно до закону. На підставі аналізу думок вчених у галузі адміністративного права зазначено, що найбільш об'єктивним підходом до визначення компетенції суб'єкта, яке використовується в сучасній теорії адміністративного права, є виокремлення в його структурі двох елементів: повноважень і функцій, вони ж

визначають і предмет підзвітності суб'єкта, наділеного відповідною компетенцією.

Стверджується, що сфера діяльності антикорупційного органу повинна знайти відображення в його компетенції, бути юридично виправданою. Неодмінним елементом компетенції є повноваження, які, з одного боку, є прямим вираженням наданого державою владування, а з іншого – специфічною ознакою носія відповідної компетенції.

Визначено, що компетенція державного органу – це сукупність установлених законом владних повноважень для здійснення функцій і завдань, покладених на нього державою, а повноваження – це сукупність прав та обов'язків органу.

На основі наведених поглядів науковців та авторських тверджень запропоновано авторське бачення окремих напрямів удосконалення компетенції і повноважень суб'єктів протидії корупції в Україні.

Визначено роль юридичної відповідальності у процесі протидії корупції в Україні. На основі аналізу законодавства та практики його застосування було визначено, що ефективний механізм вжиття заходів щодо осіб, що винні в корупційних діях, відіграє ключову роль у забезпеченні правопорядку та відновленні довіри громадян до владних структур. Наголошено, що наявність невідвратною юридичної відповідальності суб'єктів протидії корупції тісно пов'язана з посиленням довіри громадян до владних структур, а також стимулюванням суб'єктів протидії корупції дотримуватися закону та етичних стандартів у повсякденній діяльності, запобіганням незаконному збагаченню суб'єктів протидії корупції через корупційні схеми, відмивання грошей та інші правопорушення.

Обґрунтовано, що юридична відповідальність як необхідний елемент адміністративно-правового статусу суб'єктів протидії корупції в Україні має передбачати такі складники: по-перше, це чітко окреслений стан суспільних відносин як мета і результат застосування досліджуваного інструменту, за якого дотримання норм права індивідуалізованими суб'єктами суспільних

відносин є об'єктивно оптимальним щодо них як учасників суспільних відносин, передбачаючи наявність імперативу щодо неприпустимості порушення згаданих норм; по-друге, це суб'єктивне сприйняття учасниками суспільних відносин порушення норм права як неприпустимого для себе (у міжособистісних стосунках різних рівнів і відносинах, які виникають між особою та державою). Акцентовано увагу на тому, що важливість адміністративної відповідальності полягає в тому, що вона дає змогу швидко реагувати на правопорушення та вживати відповідні заходи без довготривалих судових процедур.

Констатовано, що вивчення зарубіжного досвіду протидії корупції є одним із найважливіших напрямів отримання інформації про те, якими засобами, методами, у яких формах можливо створити культуру нетерпимості до корупції і знизити рівень корупції в державі. Вивчення досвіду зарубіжних країн дає змогу уникнути суперечностей в антикорупційній діяльності та втілити в життя перевірені протягом десятиліть підходи в стратегії протидії корупції. Акцентовано увагу на тому, що під час запозичення зарубіжного досвіду протидії корупції у публічній службі, який містить різноманітні за своїм змістом заходи, важливо враховувати феномен правосвідомості, що розвивається під впливом особливостей історичного становлення держави, духовно-ціннісних особливостей функціонування інститутів держави, на рівні яких закладається антикорупційний світогляд і свідомість. Стверджується, що окремі держави світу аби здійснити цілеспрямовані заходи, спрямовані на протидію корупції, зверталися до спеціальних законів. Деякі держави користуються законами, які прямо покликані протидіяти корупційним діянням. Інші ж країни регулюють низку окремих аспектів протидії корупції у межах законодавства щодо протидії організованій злочинності або організації державної служби.

Зауважено, що успішна протидія корупції вимагає поєднання різних підходів, зокрема правові засоби, залучення громадянського суспільства, міжнародну співпрацю та зміцнення інституцій контролю. Кожна країна має

розвивати власну стратегію залежно від конкретних обставин і завдань, але досвід і приклади інших країн можуть бути «опорами» для України на шляху розбудови власної ефективної системи протидії корупції.

Обґрунтовано, що у вітчизняних реаліях на основі досвіду Норвегії у протидії корупції доцільно: по-перше, активно впроваджувати електронні системи управління та забезпечувати високий рівень відкритості державних інституцій; по-друге, зосередитися на транспарентності у фінансовому секторі та забезпечити ефективний механізм виявлення й реагування на потенційні корупційні ризики; по-третє, активно залучати громадськість та засоби масової інформації задля сприяння прозорості та відповідальності у владі.

Зазначено, що характерним елементом антикорупційної системи Німеччини є існування реєстру корумпованих юридичних осіб; подібний елемент антикорупційної політики було б доцільним запровадити в Україні.

Доведено, що заходом, у реалізації якого ми вбачаємо значний потенціал і для України, може бути створення ефективного механізму незалежного антикорупційного органу, аналогічного ісландському Офісу особливого обвинувача.

Стверджується, що на основі аналізу особливостей протидії корупційним правопорушенням у різних країнах світу можливо осмислити провідні засади національної антикорупційної стратегії: наявність сильної політичної волі керівництва держави в сфері протидії корупції і формування на її основі єдиної державної політики у сфері протидії корупційним проявам, яка б передбачала державні, політичні, економічні, соціальні і правові заходи.

Аргументовано, що удосконалення взаємодії та координації між суб'єктами протидії корупції в Україні є ключовим чинником у протидії цьому негативному явищу. Обґрунтовано, що забезпечення ефективної співпраці між усіма рівнями влади, антикорупційними та правоохоронними органами, громадськістю й міжнародними партнерами є важливою передумовою для досягнення значущих результатів у подоланні корупції. Підвищення прозорості, обмін інформацією та взаємодія всіх зацікавлених сторін

відіграють важливу роль у формуванні системи, що ефективно протидіє корупції, забезпечуючи кращий контроль і запобігання корупційним схемам. Однак необхідно постійно вдосконалювати цей процес, ураховуючи нові виклики в сфері протидії корупції. Серед іншого удосконалення взаємодії та координації між суб'єктами протидії корупції в Україні було визначено як критичний аспект у забезпеченні ефективності протидії цьому негативному явищу.

Доведено, що наразі існує тісна взаємодія між НАЗК і НАБУ в сфері протидії корупції в Україні. НАЗК надає НАБУ інформацію з декларацій, яка може стати важливим джерелом доказів для подальших розслідувань. З іншого боку, НАБУ, виявляючи корупційні правопорушення під час своїх розслідувань, може передати матеріали НАЗК для перевірки відповідності декларацій. Ця взаємодія робить процес виявлення та припинення корупційних правопорушень більш ефективним.

Наголошується, що останніми роками НАЗК і НАБУ досягли значних успіхів у протидії корупції в Україні. НАБУ успішно проводить розслідування кримінальних проваджень щодо високопосадовців. НАЗК забезпечує високий рівень прозорості публічної влади через оприлюднення декларацій, що допомагає у виявленні незаконних дій посадових осіб. Зазначається, що саме об'єднання зусиль НАБУ та НАЗК є шляхом до значних успіхів у протидії корупції. Прозорість влади, ретельні розслідування та відповідальність перед законом є ключовими принципами, які допомагають зміцнювати довіру громадян до державних інституцій. Розвиток НАЗК та НАБУ є невід'ємною частиною шляху України до створення справедливого, демократичного суспільства.

Акцентовано увагу на важливості підвищення кваліфікації працівників антикорупційних і правоохоронних органів, що займаються протидією корупції, і створення механізмів стимулювання їх ефективної роботи. Це сприятиме формуванню професійного та висококваліфікованого корпусу

фахівців, які зможуть ефективно виявляти корупційні процеси та ухвалювати конструктивні рішення.

Доведено, що координація має більш широкий зміст, адже вона є напрямом управлінської діяльності, яка спрямована на забезпечення спільної роботи правоохоронних органів у межах того чи іншого регіону, тобто забезпечення взаємодії. Зазначається, що взаємодія в сфері правоохоронної діяльності як об'єкта адміністративно-правового регулювання є елементом діяльності, що організується в процесі здійснення координації уповноваженими суб'єктами.

Встановлено, що взаємодію та координацію у сфері правоохоронної діяльності неможливо розглядати окремо. Узагальнено, що під взаємодією спеціалізованих суб'єктів протидії корупції доцільно розуміти закріплену нормативно-правовими актами спільну діяльність суб'єктів протидії корупції, яка здійснюється за погодженим планом (програмою, стратегією) відповідно до завдань суб'єктів у межах їх компетенції та зводиться до спільної реалізації державної антикорупційної політики, спільної звітності, аналізу отриманих результатів діяльності.

Визначено, що з метою вдосконалення взаємодії та координації між суб'єктами протидії корупції Україні необхідно: розширити коло суб'єктів взаємодії за рахунок налагодження більш тісних контактів з блогерами – лідерами думок у суспільстві, засобами масової інформації, міжнародними організаціями та фондами в ході отримання міжнародних грантів; напрацювати методичні рекомендації із здійснення такої взаємодії, до процесу розробки яких доречно залучити представників різних антикорупційних органів, журналістів та громадських активістів, які займаються громадськими антикорупційними розслідуваннями; на рівні відповідних міжвідомчих наказів забезпечити недопущення дублювання заходів у сфері діяльності різних антикорупційних та правоохоронних органів; визначити суб'єкта, уповноваженого координувати діяльність різних суб'єктів протидії корупції, його повноваження, а також межі впливу на відповідні правовідносини;

окреслити мету та завдання відповідної взаємодії, у тому числі в сфері правопросвітницької діяльності, виховання підростаючого покоління, формування нульової толерантності до корупції у закладах вищої освіти тощо; визначити джерела фінансового та матеріально-технічного забезпечення спільної діяльності спеціалізованих суб'єктів протидії корупції; на рівні відповідних підзаконних нормативно-правових актів передбачити створення спільних тренінгових центрів між різними суб'єктами протидії корупції, на базі яких доречно проводити регулярні спільні навчання, підвищення кваліфікації, тренінги тощо.

Ключові слова: корупція, правоохоронні органи, адміністративне законодавство, адміністративно-правовий статус, повноваження, компетенція, взаємодія, протидія, правове регулювання, міжнародне співробітництво.

SUMMARY

Hrechko O. V. Administrative and legal status of subjects of combating corruption in Ukraine. – *Qualifying scientific work on manuscript.*

Thesis for obtaining the scientific degree of Doctor of Philosophy in the field of knowledge 08 "Law" on the speciality 081 "Law". Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, 2024.

It has been argued that corruption is a transnational phenomenon and poses a threat to the entire global community. The combating of corruption in different countries is carried out with different effectiveness and in different directions, but it is obvious that an international anti-corruption strategy is needed, which will include various preventive and repressive measures.

The author has established that one of the factors of effective counteraction to corruption in any State is the system of anti-corruption bodies which combines the efforts of citizens, NGOs and law enforcement agencies. It has been noted that the system of anti-corruption bodies in Ukraine is characterised by diversity and interaction of various structures.

The author has proposed to classify anti-corruption bodies in Ukraine according to various criteria that reflect different aspects of their role and functions in combating corruption. Thus, according to the organisational level, anti-corruption bodies are divided into: 1) central authorities (National Agency on Corruption Prevention, National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, Specialised Anti-Corruption Prosecutor's Office); 2) regional and local authorities (regional anti-corruption departments, local authorities with anti-corruption departments). According to their functional orientation, the actors of the anti-corruption system can be divided into those that investigate corruption offences (e.g. NABU and SAPO) and those that mainly carry out preventive measures and monitoring (e.g. NACP). According to the level of institutional dependence, anti-corruption bodies are usually divided into independent bodies, such as NABU, SAPO, NACP, which have the status of independent institutions with the right to conduct independent

activities and make decisions, and anti-corruption and law enforcement agencies that are accountable to the government.

It has been pointed out that among all domestic anti-corruption actors, the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine has the most effective and efficient model of activity, which is why this body enjoys the support of the public and Ukraine's international partners.

The author has characterised the legal framework for the activities of anti-corruption bodies in Ukraine, as well as scientific approaches to the classification of such legal frameworks. The author has attempted to classify the legal framework by the degree of legal force. It has been studied the provisions of the Constitution of Ukraine which constitute the primary legal basis for law enforcement and anti-corruption activities of anti-corruption bodies in Ukraine. It have been cited the relevant provisions of international treaties ratified by the Verkhovna Rada of Ukraine, laws of Ukraine, decrees of the President of Ukraine, resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine, orders of ministries, decisions and orders of Ukrainian anti-corruption bodies, etc. It has been emphasised that there are a number of other ways to classify the legal framework for combating corruption.

It has been noted that political pressure and insufficient legislative support affect the weakening of the process of combating corruption in Ukraine for several reasons, including insufficiently effective institutions, political pressure, lack of funding and resources, lack of public support, and insufficient international cooperation. It has been argued that in order to improve the efficiency of anti-corruption and law enforcement agencies of Ukraine and to eliminate the above shortcomings, it is necessary to improve the current legislation regulating the tasks and functions of anti-corruption actors. The author has identified the key aspects of such improvement in view of their impact on the process of combating corruption in Ukraine, in particular, expansion of the NACP's powers, increase of transparency and openness in government, development of civil society, and international cooperation.

The author has pointed out the need to strengthen control over the activities of anti-corruption and law enforcement officials, as well as the importance of improving their professional qualifications and ethical standards. It has been noted that ensuring high moral and professional performance of employees in these areas is of great importance for restoring public confidence in the authorities and the legal system as a whole.

It has been emphasised that research and analysis of the tasks and functions of anti-corruption bodies in Ukraine are extremely important, since corruption remains one of the main threats to the country's development and violates the principles of justice, transparency and equality. It has been pointed out that the importance of understanding the essence of the tasks and functions of the entities involved in combating corruption is revealed in the unity of the following key aspects: ensuring efficiency of actions; ensuring transparency and openness; increasing public trust; stimulating economic development of society; enhancing international reputation; ensuring the unity of science and practice and improving lawmaking.

It has been formulated the author's approach to defining the tasks of anti-corruption actors, which are understood as specific actions aimed at preventing, detecting and suppressing corruption in various spheres of society, defined by legislative acts and specified by the status provisions of various institutions, organisations, agencies and other entities involved in combating corruption.

It has been made an attempt to outline some common and distinctive features of law enforcement and anti-corruption agencies, which allows for a broader view of the essence of their tasks and functions. The common features include the fight against corruption, the rule of law and information exchange. It has been substantiated that the distinctive features between law enforcement and anti-corruption bodies in Ukraine are limited to the purpose and focus of their activities, professional selection, public service, controllability and the possibility of interference in their daily activities.

The tasks of anti-corruption entities in Ukraine include prevention of corruption, detection and investigation of corruption offences; the functions of anti-corruption entities in terms of general administrative law include control and supervision; conducting anti-corruption investigations; and educational activities.

It has been determined that the availability of clearly defined competences and powers in the legislation is key to combating corruption. It has been noted that a clear division of roles (powers and competences) between anti-corruption bodies, especially between specialised anti-corruption bodies, and their interaction with traditional general law enforcement bodies facilitates effective decision-making. The author has analysed the essence of the term "competence", which is used in the scientific literature to combine such concepts as "powers", "tasks" and "functions". This category is used to define the rights and obligations of a particular entity in a certain area over which such an entity has influence.

The author has presented the key approaches to the interpretation of the category of "powers", the analysis of which has made it possible to realise that the category of "powers" indicates the right or permission to perform certain actions which may be granted in accordance with the law. Based on the analysis of the opinions of scholars in the field of administrative law, the author notes that the most objective approach to determining the subject's competence used in the modern theory of administrative law is to distinguish two elements in its structure: powers and functions, and they also determine the subject of accountability of the subject with the relevant competence.

It has been argued that the scope of activities of an anti-corruption body should be reflected in its competence and be legally justified. An indispensable element of competence is the authority, which, on the one hand, is a direct expression of the power granted by the state, and on the other hand, is a specific feature of the holder of the relevant competence.

It has been determined that the competence of a public authority is a set of powers established by law to perform the functions and tasks assigned to it by the State, and powers are a set of rights and obligations of a body.

On the basis of the above views of scholars and the author's statements, the author's vision of certain areas of improvement of the competence and powers of anti-corruption actors in Ukraine is proposed.

It has been determined the role of legal liability in the process of combating corruption in Ukraine. Based on the analysis of legislation and its application practice, the author determines that an effective mechanism for taking measures against those guilty of corrupt practices plays a key role in ensuring law and order and restoring public trust in governmental structures. The author has emphasised that the existence of inevitable legal liability of anti-corruption actors is closely linked to strengthening public trust in governmental structures, as well as to encouraging anti-corruption entities to comply with the law and ethical standards in their daily activities, and to preventing illicit enrichment of anti-corruption actors through corruption schemes, money laundering and other offences.

It has been substantiated that legal liability as a necessary element of the administrative and legal status of subjects of combating corruption in Ukraine should include the following components: firstly, it is a clearly defined state of public relations as the purpose and result of the application of the instrument under study, when compliance with the rules of law by individual subjects of public relations is objectively optimal for them as participants in public relations, providing for the existence of an imperative regarding the inadmissibility of violation of these rules; secondly, it is a subjective perception of the The author has emphasised that the importance of administrative liability lies in the fact that it allows for a quick response to offences and appropriate measures to be taken without lengthy court procedures.

The author has stated that the study of foreign experience in combating corruption is one of the most important areas of obtaining information on the means, methods and forms of creating a culture of intolerance to corruption and reducing the level of corruption in the State. Studying the experience of foreign countries allows avoiding contradictions in anti-corruption activities and implementing decades-proven approaches to anti-corruption strategies. The author has highlighted

that when borrowing foreign experience of combating corruption in the public service, which includes measures of various kinds, it is important to take into account the phenomenon of legal consciousness which develops under the influence of the peculiarities of the historical formation of the State, spiritual and value features of the functioning of the State institutions at the level of which the anti-corruption outlook and consciousness are laid. It has been argued that some countries of the world have used special laws to implement targeted measures aimed at combating corruption. Some states use laws that are directly designed to counteract corruption. Other countries regulate a number of specific aspects of anti-corruption within the framework of legislation on combating organised crime or organisation of the civil service.

It has been noted that successful anti-corruption requires a combination of different approaches, including legal means, civil society involvement, international cooperation and strengthening of control institutions. Each country should develop its own strategy depending on its specific circumstances and objectives, but the experience and examples of other countries can serve as "pillars" for Ukraine on the way to building its own effective anti-corruption system.

It has been substantiated that in the national context, based on Norway's experience in combating corruption, it is advisable to: first, actively implement electronic management systems and ensure a high level of openness of public institutions; second, focus on transparency in the financial sector and ensure an effective mechanism for identifying and responding to potential corruption risks; third, actively engage the public and the media to promote transparency and accountability in government.

It has been pointed out that a characteristic element of the German anti-corruption system is the existence of a register of corrupt legal entities; a similar element of anti-corruption policy would be appropriate to introduce in Ukraine.

It has been shown that an effective mechanism of an independent anti-corruption body, similar to the Icelandic Office of the Special Prosecutor, can be an effective measure that we see significant potential for Ukraine.

It has been argued that based on the analysis of the peculiarities of combating corruption offences in different countries of the world, it is possible to comprehend the leading principles of the national anti-corruption strategy: the existence of a strong political will of the State leadership in the field of combating corruption and the formation of a unified State policy in the field of combating corruption, which would include State, political, economic, social and legal measures.

It has been argued that improvement of interaction and coordination between anti-corruption actors in Ukraine is a key factor in combating this negative phenomenon. It has been substantiated that ensuring effective cooperation between all levels of government, anti-corruption and law enforcement agencies, the public and international partners is an important prerequisite for achieving significant results in overcoming corruption. Increased transparency, information exchange and interaction between all stakeholders play an important role in building a system that effectively combats corruption, ensuring better control and prevention of corrupt practices. However, it is necessary to constantly improve this process, taking into account new challenges in the field of combating corruption. Among other things, the improvement of interaction and coordination between anti-corruption actors in Ukraine was identified as a critical aspect in ensuring the effectiveness of countering this negative phenomenon.

It has been concluded that there is currently close cooperation between the NACP and the NABU in the field of combating corruption in Ukraine. The NACP provides the NABU with information from declarations, which can be an important source of evidence for further investigations. On the other hand, the NABU, when identifying corruption offences in the course of its investigations, may pass the materials to the NACP to verify the compliance of declarations. This interaction makes the process of detecting and stopping corruption offences more efficient.

It has been noted that in recent years, the NACP and the NABU have made significant progress in combating corruption in Ukraine. The NABU has been successful in investigating criminal proceedings against high-ranking officials. The NACP ensures a high level of transparency of public authorities through the

publication of declarations, which helps to identify illegal actions of officials. It has been stated that it is the joint efforts of the NABU and the NACP that is the way to significant success in combating corruption. Government transparency, thorough investigations and accountability to the law are key principles that help build public trust in state institutions. The development of the NACP and NABU is an integral part of Ukraine's path to a fair and democratic society.

The author has highlighted the importance of professional development of anti-corruption and law enforcement officials involved in combating corruption and the creation of mechanisms to stimulate their effective work. This will contribute to the formation of a professional and highly qualified corps of specialists who will be able to effectively identify corruption processes and make constructive decisions.

It has been proven that coordination has a broader meaning, since it is an area of management activity aimed at ensuring joint work of law enforcement agencies within a particular region, i.e., ensuring interaction. It has been noted that interaction in the field of law enforcement as an object of administrative and legal regulation is an element of activity which is organised in the process of coordination by authorised entities.

It has been established that interaction and coordination in the field of law enforcement cannot be considered separately. It has been generalised that interaction of specialised anti-corruption actors should be understood as joint activities of anti-corruption actors enshrined in legal acts, which are carried out according to an agreed plan (programme, strategy) in accordance with the tasks of the actors within their competence and are limited to joint implementation of the State anti-corruption policy, joint reporting, and analysis of the results of their activities.

It has been determined that in order to improve the interaction and coordination between the actors of combating corruption, Ukraine needs to: expand the range of subjects of interaction by establishing closer contacts with bloggers - opinion leaders in society, the media, international organisations and foundations in the course of obtaining international grants; to develop methodological recommendations for such cooperation, which should involve representatives of

various anti-corruption agencies, journalists and civil society activists engaged in civic anti-corruption investigations; to ensure that duplication of activities of various anti-corruption and law enforcement agencies is prevented by relevant interagency orders; identify the entity authorised to coordinate the activities of various anti-corruption actors, its powers, as well as the limits of influence on the relevant legal relations; outline the goals and objectives of the relevant interaction, including in the field of legal education and education of the younger generation, establishing zero tolerance to corruption in higher education institutions, etc.; identifying sources of financial and logistical support for joint activities of specialised anti-corruption actors; and, at the level of relevant bylaws, providing for the establishment of joint training centres between different anti-corruption actors, which could be used for regular joint training, professional development, coaching, etc.

Keywords: corruption, law enforcement agencies, administrative legislation, administrative and legal status, powers, competence, interaction, counteraction, legal regulation, international cooperation.